

Posamezna številka:
1 krono.

TABOR® kraljevo vojsko, razen
načelnika in poveljnika, ob 18. uri
na umno zasledjenega četa ter druge
celotno 180 h, polno 90 h,
celotno 60 h, polno 30 h,
kateri po dogovoru, pri večerji
objavi povelj.

Naročnik na vsaki TABOR®
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

ABOR

Posamezna številka:
1 krono.

UPOVEDILO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 274.
UPEVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prtljajo, desno. Tele-
fon št. 24. ŠHS polnočasni na-
čelnik št. 11.201.

Na naročila brez denarja se ne
sprejme. — Nakupil se ne sme.

Leto: II.

Maribor, petek 19. avgusta 1921.

Številka: 186.

Duh Šumadije.

Maribor, 18. avgusta.

Kralj Peter I. leži na mrtvaškem
odru v saborski cerkvi v Beogradu.
Sredi med svečami in cveticami leži
mrtvo srce velikega vladarja, srce, ki
je občutilo vse trpljenje in hrepenenje
svojega naroda. To srce je bilo široko
in ponosno kakor je široka in ponosna
Šumadija. Bilo je neprestana žrtva na
okrajju Domovine in je na tem okrajju
tudi izkpravelo, ko je narod dosegel
svoj glavni cilj. To srce ostane vsekdar
simbol našega ujedinjenja, saj je v
njem posebljen jugoslovanski Pie-
mont.

Kinet Jurij, iz Viševca pri Kragu-
jevcu, ki so ga pozneje imenovali Črni
Jurij (Karagjorgje), je l. 1787 organi-
ziral prvo vstajo proti Turkom. Ni
uspela. Zbežal je preko Save na av-
strijska tla in čakal, da bi se onkraj v
srbskem vilajetu »zjasnilo«. Ni pa bil
samo v njem uporniški duh, ampak so
tudi drugi šumadijski kmetje občutili
v sebi revolucionarno voljo in pri-
pravljali vstajo. L. 1804 so v Oraševu
zbrani uporniki izvolili Črnega Jurja
za svojega poveljnika. Dve leti je tra-
jala žilava borba, ki jo je vodil juna-
ški Gjorgje; izpočetka je imela značaj
lokalnega upora, kakor jih je bilo več
v turškem carstvu, proti koncu pa se je
pokazalo, da imajo uporniki namen
vzpostaviti svobodno srbsko državo.
Posrečilo se jim je, da so očistili Šuma-
dijo turških begov, le v Beogradu je še
sijal polmesec. Ko so v Carigradu spo-
znali, da ima gibanje v srbskem vila-
jetu popolnoma resen značaj, so poslali
l. 1806 poraženim turškim vojakom na
pomot dve močni armadi. Toda l. avg.
je Karagjorgje turške čete porazil in
osvobodil Beograd in Sabac. Sestala se
je narodna skupščina, viden izraz nove
države, ki je Črnega Jurija proglasila
za »narodnega voditelja«. Osvoboditev
se ni bila popolna, saj je bilo naenkrat
vse polno »diplomatskih ozirnov«, ki so
bili merodajni še nadaljnja desetletja.
Vesile so v interesu evropskega rav-
notežja ovirale in oteževale osvoboje-
nje tlačene slovenske in kršćanske ra-
je, ki se je zvijala pod azijskim ko-
pitom. Rusija je bolj iz verskih kakor
polit. nacionalnih razlogov — nacionali-
zem je bil takrat enarhistična ideja —
priskočila šumadijskim kmetom na po-
moč in izposlovala, da je Porta prizna-
la l. 1810. Karagjorgja »poveljnikom
Srbije«. To so bili dnevi, ko se je vese-
lo srce prosvetljenega srbskega potni-
ka Dositeja Obradovića, ki je prepoto-
val polovico Evrope, se navzel sodob-
nih idej in v svojih krasnih spisih dra-
mil srbske rojake, vzbujajoč jih k svo-
bodoljubnosti in odporu. Zal da so se
Šumadijci kmalu razdvojili; nesloga
je bila vedno največja slovanska sla-
bost. Proti Črnemu Juriju so se dvig-
nili Obrastavci in ga prisilili, da je l.
1813. zapustil na pol osvobodeno domo-
vino. Prešel je na avstrijska tla, kjer
so ga kot nevarnega upornika, ki se je
bumil proti turški vlad, zaprli in kon-
čno internirali. V tem času je bival tu-
di na slovenskih tleh. Malo več kakor
eno stoletje je od tega in vendar — ka-
ko velike izpromembe! L. 1817. se je Ka-
ragjorgje vrnil v Srbijo, a ošabni Mi-
lan Obrenović ga je dal umoriti v Sme-
derevu. Njegov sin Aleksander je bil
častnik v ruski armadi in je po padu
kneza Mihajla Obrenovića postal vla-
dar Srbije. To je bilo l. 1842. L. 1858. se
je moral odpovedati, ker so mu očitali,
da je vodil avstrofilsko politiko. Stari
Miloš Obrenović je zopet postal srbski
vladar in šele Petru Karagjorgjeviću,
sinu kneza Aleksandra, je bilo dano,
da je po strastnem medvladju Obre-
novičeve hiše zopet rešil prvenstvo
Črnega Jurija. Vnuč prvega »poveljni-

Po smrti kralja Petra I.

Sklicanje narodne skupščine.

LDU Beograd, 17. avgusta. Vsi
ministri so pozvani v Beograd. Mini-
strski svet je sklenil, da se skliče na-
rodna skupščina v soboto. K seji skup-
ščine so pozvani vsi poslanci. Palovičeva
vila se preosnuje v narodni muzej. Vse
sobe, v katerih je bival kralj, bodo
ostale neizpremenjene, kakor so bile v
poslednjih trenutkih njegovega življenja.

Poslanci pozvani v Beograd.

LDU Beograd, 17. avgusta. Pred-
sednik dr. Ribar je brzojavno pozval
vse poslance v Beograd. Prva seja, na
kateri bo kralj Aleksander prisegel na
ustavo, bo brzkone šele po pogrebu
kralja Petra.

Zapisrega 53. polka novemu kralju.

LDU Zagreb, 17. avgusta. Ob 11.
uri dopoldne se je zbralo v Aleksan-
drovi vojašnici, v kateri je nastanjen
53. pehotni polk Zrinjskega, vojaštvo
vseh vrst orožja z vsemi častniki ter je
ob prisotnosti poveljnika armije generala
Pešića priseglo zvestobo kralju
Aleksandru.

Žalovanje v Zagrebu.

LDU Zagreb, 17. avgusta. Klub
večine mestnega zastopa je imel danes
sejo. Za jutri je sklicana žalna seja.
Mestno poglavarstvo je pozvalo meščan-
stvo, naj se priključi splošni narodni
žalosti in razobesi žalne zastave. Trgov-
ska zbornica bo imela jutri ob 16. uri
izredno žalno sejo. Do pogreba kralja
so odpovedani v Zagrebu vsi koncerti,
predstave itd.

Cerkveno žalovanje.

LDU Zagreb, 17. avgusta. »Riječ«
poroča: Ker je bil kralj Peter pravo-
slavne vere, se bodo na dan pogreba
opravile v katoliških cerkvah zadušne
molitve ter se bo po vseh cerkvah
zvonilo. V katoliških cerkvah se berejo
zadušne molitve s posebnim dovoljenjem.

Proglas vojski in mornarici.

LDU Beograd, 16. avg. Naredba
ministra za vojno in mornarico št. 37.413
od 16. avgusta t. l. vsej vojski in mor-
narici. Kralj vseh Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev, Nj. Veličanstvo Peter I. Kara-
djordjević, je umrl dne 16. t. m. ob
17.30. uri v svoji prestolnici v Beogradu.
Na prestol je stopil po členu 56 ustave
Nj. Veličanstvo kralj Aleksander. Pleme-
nito srce sivega kralja, ki je 77 let bilo
v nepresegljivo enaki ljubezni za vsa tri
plemena enakokrvnega našega naroda,
je danes prenehalo biti. Njegova plemen-
ita duša se je povzpela v nebeske vi-
šine k prestolu Najvišjega! Junaki, si-
novi rodovitne Šumadije, plakajte, ker
je umrl prvi, najizvrstnejši sin Šumadije.
Sinovi kršćane Hercegovine in Crnogore,
divne Dalmacije, trde Krajine in Bosne
ponosne, plakajte, ker je izdihnil Peter
Mrkonjić! Sinovi lepe Makedonije, pla-
kajte, ker je umrl vaš osvoboditelj. Ju-
naki, sinovi ponosne Hrvatske, dične
Slovenije, rodovitne Slavonije, ravnega
Srema, Bačke in Banata, plakajte, ker se
je za vedno utrnila duša velikega kralja,
ki vas je, vedno razdvojene, združil v
skupen objem! Junaki, vsi Srbi, Hrvati
in Slovenci, točite solze, ker je izdihnil
sivi, veliki kralj, ki je z vašimi dedi in
očeti z nečuvnimi mukami in v ljutih
borbah s sovražniki ustvaril svobodo no-
ve domovine vseh Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev. Zastavite svoje solze in molite
Boga, junaki, za pokoj duše velikega
kralja Petra I. Karadjordjevića in v splo-
šni globoki žalosti vsega našega troime-
nega naroda se združite še trdneje z
njegovim naslednikom, novim kraljem

Aleksandrom Karadjordjevićem! Svečan
spomin in slava blagopokojnemu kralju
Petru! Naj živi Njegovo Veličanstvo kralj
Aleksander! — Podpisan: Minister vojne
in mornarice in častni pobočnik Njogo-
vega Veličanstva kralja, gen. Zečević.

Zagrebski konzularni zbor izrazil
sožalje.

LDU Zagreb, 17. avgusta. Danes
je tukajšnji konzularni zbor v korp-
rativnem posetu pri kraljevem pokraj-
skem namestniku Juraju Demetroviću
izrazil svoje sožalje nad smrtjo kralja
Petra. Na vseh konzulatih so izvešene
žalne zastave na pol droga.

Beograjski listi o kralju Petru I.

LDU Beograd, 17. avgusta. Da-
našnji beograjski listi izražajo na uvod-
nih mestih svojo žalost nad izgubo
kralja Petra osvoboditelja. Vsi so pri-
nesli obširne životopise in karakteristiko
njegovega delovanja. »Politika« piše:
Kralj Peter je največji človek našega
naroda, ker je prenašal z našim narodom
največjo bol, ki mu je bila usojena v
njegovih najtežjih dneh. Pretrpel je z
njim vse muke in napore in ga povedel
skozi trpljenje in objubljeni deželo.
Uresničil je vse ideale in vse želje in
dosegel vse, kar je bilo mogoče doseči.
To pa se mu je posrečilo zato, ker je
bil otrok našega naroda, ker je bil na-
rodni kralj, ker je prišel iz naroda in
ker je trpel z njim in ker je živel naj-
raje z njim. Najbolj je podoben carju
Lazarju, ki je dal vse za svoj narod.
Velicina kralja Petra pa ni samo v nje-
govem državljanskem geniju in v
njegovih političnih zmožnostih, nje-
gova velicina je v bleščečem moralnem
momentu, ki bo kakor baklja osvetlje-
val poti, po katerih bo hodil naš narod.
»Trgovinski glasnik« piše: Kralj Peter
je umrl na vrhuncu narodnih in držav-
ljanskih uspehov, naavorikah največje
junaške slave v obsegu narodovljubnosti
in hvaležnosti. Doživel je redko srečo,
da ga bo zaznamovala zgodovina kot
vladarja, ki je uresničil in izpolnil vse
svoje in narodove želje. Pogazil je polu-
mesec, črno-zolto zastavo in bolgarsko
izdajstvo in v obsegu naroda mirno za-
spal. — »Republika« piše: Velik v živ-
ljenju je izpolnil kralj Peter še za živ-
ljenja nalogo, ki mu jo je poverila usoda.
Velik kot vladar in kot državljani je kralj
Peter še za življenja vstopil v zgodovino.
Stopil je v legendo našega naroda in s
tem tudi v legendo vsega sveta te tra-
gične epohe. Bil je eden izmed dobrih
duhov te zemlje. Sedaj pa je ugasnil.
Naj mu bo lahka zemlja, ki jo je ljubil
in ji služil vse svoje žive dni in za ka-
tero je v dobi svojega pregnanstva sta-
vil na kocko svojo krono in življenje.
— »Tribuna« piše: V burnih okoliščinah
je postal kralj Peter voditelj našega na-
roda. Dolga leta so delovali proti njemu
sovražni elementi z besedo in z dejan-
jem, polnih 40 let. Kralj pa je v resnično
veliki, kraljevski velikodušnosti odpustil
zaradi miru vsem tem svojim sovražni-
kom in popeljal svoj narod skozi trpljenje
v srečo.

Hrvatski listi o kralju Petru I.

LDU Zagreb, 17. avgusta. »Agra-
mer Tagblatt« piše povodom smrti
kralja Petra: Prvi jugoslovanski kralj je
umrl in dobil svoje mesto v svetovni
zgodovini. Po dolgih, brezprimernih
naporih in žrtvah za svoj narod je danes
kralj Peter mirno zasнул. Nikoli se ni
izneveril svoji nalogi, kateri je posvetil
svoje življenje. Tudi v naporih pro-
gnanstva je vedno deloval in mislil na
svobodo in ujedinjenje svojega naroda.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

ka Srbije« je postal izvrševatelj Lazar-
jeve oporoke, maščevalec Vidovega dne
na Kosovem polju, ustanovitelj ujedi-
njene države treh jugoslov. plemen. —
Kakor v kaleidoskopu se vrste pred
našim duhom dogodki enega stoletja.
In ko leži sredi sveč in rož 77 letni vnuč
šumadijskega kneta Črnega Jurija kot
kralj države, ki se razteza od Jadrin-
skega morja tja do bližine Egejskega
morja, države, ki postaja vedno važ-
nejši činitelj v mednarodnem življenju
jugovzhodne Evrope, se s sveto spo-
šljivostjo vprašujemo: kaj je vzrok,
da se je okrog imena Karagjorgje ovil
venec nesmrtné slave in kje je tisti
duh, ki je vodil srbsko ljudstvo k tem
velikanskim uspehom? In če stavimo
to vprašanje, ne smemo pozabiti, da
so bili Karagjorgjevići izvoljeni, na to
odstavljeni in pozvani zopet nazaj, da
vodijo narod k največjim uspehom,
kar jih pozna zgodovina vseh jugoslo-
venskih plemen!

Če prebiramo srbske narodne pesmi,
ki so zaslovene že zgodaj daleč po kul-
turnem svetu in vzbudile pozornost zra-
radi svoje nenavadne lepote, spoznamo,
da so šumadijski seljaki in hercegov-
ski pastirji dospeli v svojem samotar-
skem razmišljanju, živeč v ozkem stí-
ku s prirodo in doživljajoč grenke u-
darce usode, do nekih občudloveskih,
filozofskih sklepov. Pesem »Zidanje
Skadar grad«, ki jo je na pariški Sor-
bonni »tolmačil« poljski pesnik Mi-
kiewicz, izraža — da ne omenjam dru-
gih te vrste — temeljno misel: da sa
storijo velika dela, je treba velikih žr-
tev! Bratje Mrnjavčiči sezidajo v zid
živo ženo najmlajšega brata, ker sar-
na ta način zadovolje hudebne vile, ki
so jim sproti razdirale zidove. Na tej
težki, nad vse boleštni žrtvi vstane mo-
sto Skadar, ki ga ravno ista pesem v
začetku opeva tako toplo in lepo. Hu-
dobne vile so tiste višje vile, ki so
razrušile delo najboljših sinov srbske-
ga plemena: delo Sv. Save, Dušana Sil-
nega, cara Lazarja. Tem silam so se
moral vkloniti bratje Mrnjavčiči. Če
bi se oni prepirali, k do bo-položil za-
htevano nečloveško žrtve bi ne bil zgra-
jen lepi Skadar grad! Kdo bi ga zgra-
dil? Tujec! Ali ni tujec iz slovenskih
rodov ustvaril močnih držav, ki jih je
izsesaval do krvi? Bratje Mrnjavčiči
so se morali podrediti višjim silam in
zatajiti lastne interese! Kje je človek,
ki bi dal za blagor poznejših generacij
sezidati v zid svoje ljubljeno bi jo? —
Višje sile so zahtevale od bratov Mr-
njavčičev, da so postali več kakor lju-
dje v navadnem (egoističnem, ma »ri-
jalističnem« smislu). Rezultanta tega
je: človek se mora žrtvovati višjim in-
teresom, iz te žrtve izhaja trpljenje, iz
trpljenja heroizem, iz heroizma pa ra-
stane veliko delo, presegajoče navadne
človeške dimenzije. To je Skadar grad,
to je osvečeno Kosovo, to je osvobojenje
vsega naroda!

Duh trpljenja in heroizma, duh
nadčloveške žrtve za višje, neosebne
interese, to je duh Šumadije. Kako naj
si drugače razlagamo velikansko, ne-
človeško delo, ki se je izvršilo tekom
enega stoletja od Črnega Jurja do kra-
lja Petra I. Dolga stoletja je poslušalo
šumadijsko ljudstvo historijo o svoji
nesreči, ki so mu jo peli slepci-guslarji
v divnih spievih o kraljeviču Marku, o
kosovskih bojih, o narodnih herojih.
Spoznalo je višje sile in nujnost svoje
nesreče. In da si je moglo zopet pridobi-
ti izgubljeno svobodo, zato je moralo
trpeti in se s trpljenjem pripravljati
na Kalvarijo, kjer bo žrtvovalo same-
ga sebe neizprosnim višjim silam.
Pot na Kalvarijo je nastopil srbski na-
rod pod vodstvom Karagjorgjeta v
prvih osvobodilnih bojih in jo z divnim
heroizmom končal koncem l. 1918., ko
so bili vsi Srbi osvobodjeni in združeni

s svojimi istokrvnimi brati Slovenci in Hrvati. Tragedija enega stoletja, ki leži med kmetom Črnim Jurjem in kraljem Petrom I. Karagjorgjevićem je tako velika in nadčloveška, da je ne moremo pripisati »slučajnim silam«, temveč jo smatramo za dobo najbistvenejših, prvotnih, kardinalnih sil, ki tvorijo dušo jugoslovenskega naroda in ki so kakor lava iz vulkana prodrle na dan v značaju in krvi plemenite srbske Sumadije. Doseženi uspeh, ki se ga zavedamo v vsej njegovi zgodovinski veličini, žaluje ob mrtvaškem odru Osvoboditelja, je v naših očeh tako velik, elementaren in neizogiben, da se nam zde smešni otročji poskusi raznih separatistov, ki stavijo lesene pregrade silni reki Jugoslovenstva, ki ga hočejo uničiti zaradi osebnih ambicij, banskega stolca ali strankarskih interesov. Duh Sumadije je bil tisti, ki je obračal oko srbskega heroja na morje. Na morje — to je bila težnja predvojne Srbije! Duh Sumadije je osvetil Kosovo. Duh Sumadije je silil ljudstvo in reprezentanta njegovega edinstva — kralja Petra — da sta vztrajala v borbi proti najsilnejšim sovražnikom. Duh Sumadije je kljuboval v ponižanju in trpljenju na begu čez Albanijo. In kaj je ta duh v svojem bistvu? Občečloveški duh trpljenja in heroizma, duh odločnosti, duh altruizma. Krvava je bila pot vseh prevratov, ki so kedaj vzburljivo ljudsko množico. Čemu je tekla kri? Življenje ne priznava interesov, ki jih ima poedinec. Življenje zahteva žrtve, trpljenje poedince in heroizem naroda! Jeklena, krepka moč je bila v telesu, ki leži sedaj v saborski cerkvi. A he rojska volja, duh Sumadije, ostane naprej volja vsega jugoslov. naroda!

I g — u s.

Iz svetovne politike.

Ostro nasprotstvo mnenj Francije in Anglije glede delitve gornješleziskega industrijskega ozemlja je onemogočilo tozadeven sporazum. Vrhovni svet je izročil vprašanje razmejitve Gornje Slezije sveta zveze narodov, da ga sam po svojem poudarku prouči ter očrta svoje stališče, nakar bo komaj zopet sam razpravljal o njem ter na podlagi podanih mnenj končno tudi razsodil. To pomeni novo zavlačenje rešitve gornješleziskega vprašanja na tedne in gotovo tudi na mesece. Obenem pa pomeni ta sklep vrhovnega sveta tudi povečanje nezadovoljnosti in napetosti med Nemci in Poljaki, kakor tudi obloženje zveze narodov, ki je s tem postavljena pred čisto novo nepričakovano nalogo, katere niti velesile same v dolgih posvetovanjih in konferencah niso mogle rešiti.

Svet zveze narodov, v katerem sede točasno razen zastopnikov štirih velesil: Anglije, Francije, Italije in Japonske tudi še zastopniki malih držav: Belgije, Brazilije, Kitajske in Španije in kateremu predseduje braziljanski minister Da Cunha, se sestane k zasedanju 25. t. m. v Ženevi, da uredi zadnje priprave za plenarno zasedanje

IGNOTUS:

Car-filozof.

Letos je preteklo 1800 let od rojstva rimskega carja Marka Avrelija. Če gledamo zgolj na zgodovinske dogodke, se Marko Avrelij v vrsti rimskih carjev ne odlikuje z nobenim činom, ki bi sinovom XX. stoletja dajal povod za reminiscence — četudi ob tako lepem jubileju kakor je 18. stoletnica rojstva. Toda Marko Avrelij je več kakor rimski car. On je filozof. Kdo je filozof? Človek, ki promatra sebe in življenjske pojave z enotnega, sistematičnega stališča. Človek, ki razmišlja o stvarih, njihovem bistvu in smotru. Ki išče pot v srečno življenje. Filozof je bil car Marko Avrelij, sin rimskega pretorja Annusa Verusa. Se mlad je hodil priprosto oblečen in spal na trdem ležišču. Kot vladar mogočnega imperija se je zavijal v navadno meščansko togo in ležal na tleh, razmišljal o minljivosti vsega živega. O prevarah življenja in nedosegljivosti sreče, o brezuspešnosti neskončnega kopnenja, ki plamti v nas, izgorljivih plamenicah. Marko Avrelij je pisal svoje zapiske, ki so jih našli v njegovem šotoru, ko ga je zatekla smrt v izvrševanju nujne dolžnosti: obrambe carstva pred barbari. V

Ko je l. 1903. zasedel prestol, je začel delovati in v malo letih napravil iz neznanne srbske države državo, ki vzema vzhodno mesto na Balkanu. Pa to mu še ni bilo dosti. Hotel je svojo nalogo popolnoma izpolniti, to je ujediniti ves veliki slovanski narod v veliki demokratični državi. Svetovna zgodovina se ga bo spominjala kot enega največjih svojega časa in kot redkega primera izvrstnega vladarja.

„Novosti“ pišejo: Ginjeni stojimo pred Njegovim mrtvaškim odrom. Sedaj je čas spoštovanja do njega kot vojaka, kot državnika, ki je izvršil svojo dolžnost napram domovini, kot vzvišene boritelja za idejo svobode, čas spoštovanja do njega, ki je bil vzor državljanu in vladarju, ki je posvetil vse svoje sile svojemu narodu, ki je bil svojemu narodu obenem njegov prvobornik in vladar. V njem objokuje srbski narod svojega prvega kralja, slovenski in hrvatski narod svojega prvega vladarja po stoletjih suženjstva.

„Jutarnji list“ prinaša obširen živopis in genealogijo naše države izpod peresa dr. Vojničiča, v katerem se poudarjajo zasluge kralja Petra za našo državo. Svetovna vojna, posebno prehod preko Albanije je dvignil kralja Petra na višino herojev in dal njegovi sliki konture antičnega junaka. Po vseh borbah in žrtvah, po vsem trpljenju je kralj Peter izvršil svojo nalogo in uresničil je ideal vseh Jugoslovenov.

„Obzor“ piše v uvodniku, da je kralj Peter dokončal veliko započeto delo, katero je začel Crni Jurij. Vnuč

zveze narodov, ki se ima pričeti 5. septembra. Doslej se je svet zveze narodov pečal še z različnimi nesporazumljenji, ki izhajajo iz mirovnih pogodb, tako tudi z vprašanjem Alandskih otokov, ter s poljsko-litavskim sporom radi Vilne. Vendar pa nikjer ni mogel iziti na jasno, ker je njegova avtoriteta preveč vezana na končno odobritev njegovih sklepov po vrhovnem svetu. Tako bo tudi z gornješleziskim vprašanjem, katero bo po pretresu v svetu zveze narodov pretresal ponovno zopet antantni vrhovni svet. Avtoriteta zveze narodov pa trpi poleg tega še več radi nasprotovanj Združenih držav severoameriških in odsotnosti dveh evropskih velesil — Nemčije in Rusije. Pri izročitvi gornješleziskega vprašanja zvezi narodov sta se sklicevala Lloyd George in Briand na drugi odstavek enajstega člena pogodbe zveze narodov, po katerem ima vsak član pravico opozoriti zvezo narodov ali pa njen svet na katerikoli vzrok, ki otežkoča mednarodne odnose, ali ki moti mir med dvema ali večimi narodi. Ker je vprašanje razmejitve Gornje Slezije tudi tak vzrok, ki otežuje mir med Nemci in Poljaki in katerega vrhovni svet ne more sam rešiti, ga na podlagi tega člena torej odstopa zvezi narodov, toda ne v rešitev, ampak samo v presojo. Potemtakem bo moral svet zveze narodov sestaviti posebno komisijo, ki bo proučila to vprašanje. V to

večerni samotni, ko je rimska vojska spala na bregovih Hrona, je njen zamisljeni vrhovni poveljnik zapisoval svoje najintimnejše, najčistejše misli. In ko jih čitaš danes — po osemnajstih stoletjih — se ti dozdeva, da med teboj in temi tihimi trenutki rimskega carja ni prepada stoletij. Ista bolest, ista skrb in ista čista človečnost diha iz vsake vrste, kakor jo občutiš v trenutkih, ko si najbolj sam s samimi seboj...

„Tz sig izvotv“ je naslov zapiskom, ki so se nam ohranili kot dragocena zapuščina blagega rimskega imperatorja. Samogovori, razgovori s samimi seboj, bi jim rekli. Z njih nam vstaja slika Marka Avrelija, zvestejša, resničnejša, kakor bi jo bile mogle ohraniti barve in kamene poteze. Slika notranjosti, duševnosti; slika s številnimi odtisi trpljenja in veselja, slika razblinjena in neskončna, kakor je človeška misel. Z ginkljivim obodovanjem promatramo ta redki document humane, ki ni omejen na čas in na narode. Doba, v kateri je vladal car Marko Avrelij, je bila doba počasnega, a stalnega propadanja rimske moči. Antični fin de siècle. Na mejah carstva so stali barbari, v notranjosti države so se jav-

Crnega Jurija je izpolnil sanje naših največjih idealistov. Kralj Peter je ujedini vso zemljo solčnega slovanskega juga od Triglava do Vardarja, od Jadrana do Timoka, dvignil je svojo domovino na višino in umrl kot človek, ki je izpolnil svojo dolžnost.

LDU Zagreb, 17. avgusta. „Narodne novine“ pišejo: Z vencem zmage na glavi v skromnem dvorcu sredi zgodovinskega parka je zaprl kralj-junak svoje trudne oči. Milijoni njegovih vernih sinov se v duhu zgrinjajo okoli njegovega odra, da mu zakličejo poslednji zbogom! Danes še ne moremo popolnoma videti njegove veličine, ker smo mu preveč blizu. List navaja nadalje najslavnejše dneve kralja Petra in pravi, da bodo skoro minula tri leta od onega slavnega dneva, ko je pravnik Karadžordžević v imenu kralja Petra I. proglasil ujedinjenje vseh južnih Slovencev v eno državo pod svetlim žezlom narodne dinastije Karadžordžević. Prostrano, veličanstveno zgradbo narodnega edinstva zapušča kralj Peter I. Narod ne bo nikdar dopustil, da bi se omajali njeni temelji. Smela dejanja in polet pravnik Karadžordžević naj nam bo jamstvo, da bo kralj Aleksander I. s svojimi sodelavci še bolj utrdil temelje. Stojč ob odru kralja se klanja vsa Hrvatska njegovemu junaškemu spominu. — Zatem prinaša list dogodke iz življenja in delovanja kralja osvoboditelja kneza Aleksandra Karadžordževića ter podoben opis delovanja Nj. Veličanstva kralja Aleksandra I.

komisijo pa bo treba poleg Poljakov pridobiti tudi nemške izvedence, čeprav Nemčija ni članica Zveze narodov. To bo trajalo dolgo in poleg tega pa zveze narodov po njenih pravilih nihče ne more siliti, da bi rešila kako njej v rešitev predloženo nalogo pred šestimi meseci.

Lloyd George se je po začasni rešitvi tega spora podal v London, dočim je ostal v Parizu kot njegov namestnik angleški državni tajnik Lord Curzon. Del dnevnega reda sedanjega zasedanja vrhovnega sveta je bil rešen že poprej. V vprašanju grško-turške vojne v Mali Aziji in o akciji Hooverja v Rusiji se je dosegla popolna enotnost naziranja, druga vprašanja, kakor izvedba vojaških klavzul v Nemčiji in njihova kontrola, se je vrnilo izvedenecem v ponovno proučevanje. Gornješlezjsko vprašanje, le to — je ostalo nerešeno, to vprašanje, ki sedaj najbolj razburja Evropo in če se bo vsled njegovega odpora proti Franciji posrečilo sedaj Angliji udeležiti njene želje glede dvignjenja gospodarskih sankcij na Renu — je drugo vprašanje, ki je jako dvomljivo. Nerešena pa so ostala še druga vprašanja, ki jih mora vrhovni svet še rešiti in to predvsem vprašanje albanskih mej, pri katerem smo ozko zainteresirani tudi mi, ter vprašanje finančne pomoči Nemški Avstriji. Nova odgoditev rešitve gornješlezjskega vprašanja, ki se je nujno zahtevala od

ljala znamenja razpada. Ljudstvo je norelo za trenutnimi užutki, poštene patricijske hiše je razjedala zavist in sebičnost, stari bogovi so umirali, a — novo silno verstvo je že kljuvalo pod rimsko zemljo, v katakombah, kakor kljuje oživiljeni ptič v jajcu. Državniki so imeli prvo in glavno skrb, kako ohraniti domovino. V propast sicer nikdo ni verjel, a vsemu takratnemu razpoloženju je bilo čutiti njeno senco. Kaj je pač hotel storiti car-filozof? Njegov misli niso bile vezane na sodobne razmere; osvobodene časovnosti in vseh drugih iluzij so obsevale rimsko resničnost kakor jesensko solnce orumenelo vinograde. Po ulicah so hodili »filozofi«, zanemarjeni, leni, alkoholizirani postopači, ki so si nadevali krinko mislecev, umetnikov življenja. Rim se je smejal, ko je pomislil, da ima na prestolu — filozofa, Marku Avreliju je bilo težko pri srcu, ko se je spomnil na ulico in na vso to bedasto komedijo, ki so ji pravili javno življenje in ki je bila plod dekadentne rimske povprečnosti. Daleč od Rima, ki je s svojo blebetavostjo oblastil njega, njegovo ženo in otroke, ob mogočnem toku Donave in karpatskih rek je zapisal svoj credo, svoje prepričanje, da misel zmaga nad slepimi nagoni, da je misel čista, s

povsod, daje sedaj nove priložnosti za propagando in nasprotstva, za nove zapletljaje in nova vznemirjenja Srednje Evrope. Tako se povzroča na eni strani nered, ko se na drugi dela mir. Anglija je namreč ravno sedaj obenem s tem izdala izjavo, da smatra letošnji 31. avgust za dan, ko popolnoma preneha vojno stanje med njo in vsemi nekdanjimi sovražnimi državami, razen s Turčijo, ki se itak skoro ne more več smatrati za evropsko državo. Dne 11. septembra pa se ima sestati konferenca velesil v Washingtonu. To je zadnji termin za vzpostavitev res pravega mira v Evropi in to je interes ravno tistih velesil, ki so tu na drugi strani zavlekle tako važno mirovno rešitev, kakor je vprašanje Gornje Slezije. Vsled tega bi bilo pač umestno, da bi se rešitev tega vprašanja pospešila. Ker pa mnenje zveze narodov kljub izjavi Lloyd Georgeja, da se bo uklonil brezpogojno temu mnenju najbrž vseeno ne bo pomnilo še faktu rešitve, je s tem popoln nastop tako zaželeno mirovne dobe le brezpotrebno odgoden. Krivdo za to nosijo seveda imperijalistični in intrigantski egoistični interesi posameznih velesil, katerim je pravica malih le tedaj pravica, če koristi njim.

Notranja in zunanja politika.

Baranjska republika, katero so proglasili prebivalci onega ozemlja Baranje, ki bi se moralo po trianonski pogodbi izročiti sedaj Madžarski, je sedaj organizirala močno ljudsko gardo, ki se bo postavila, če bo treba tudi z orožjem v roki proti zasedbi z madžarske strani. Obenem pa je izvrševalni odbor izvolil grofa Karolya, ki živi sedaj v Dubrovniku za predsednika baranjske republike ter zaprosil našo vlado v Beogradu, da dovoli Karolyu, da se poda na svoje novo mesto v Pečuh, ki je sedaj sedež republikanske vlade. Ti dogodki v Baranji so nadvse zanimivi in bodo imeli gotovo globok vpliv na usodo te zemlje, ki bi po vseh pravicah morala pripasti naši državi.

Radč v Rogaški Slatini. Politika se je preselila v letovišča; politiki se nahajajo večinoma po raznih domačih in inozemskih letoviščih in nekateri so počastili s svojo navzočnostjo tudi Slovenijo. Osobito Rogaška Slatina je imela v nedeljo, 14. t. m. izredno čast videti v svoji sredi tri znamenite rovarje in malkontente, g. Stojana Protiča, radč kalskega ubežnika, g. Trumbića, predobro znanega bivšega zun. ministra in zastopnika naše države pri žalostnih pogajanjih z Italijo ter g. Radč »predsednika hrvatske seljačke republike«. Ti trije stebri naše malkontentske in demagoške politike so se baje pogajali radi skupne platforme za svoje bodoče delovanje ter se — tudi baje — pogodili. Kakšen vsek nam zdaj sije, še ni znano, ker se vsebina pogajanj zavija pred javnostjo v tajnostno kopreno.

solnce večnosti ožarjena misel — več nego Rim, prestol, vsakdanje skrbi in težave, več kakor človek, individui, jaz... In v tem spoznanju je govoril samemu sebi...

In je pisal s tihim smehljanjem vse človečanske duše:

»Večno ponavljanje istih stvari povzroča zoprnost: to je muka vsega našega življenja. Od visokega do nizkega so stvari iste, potekajo iz istih načel. Kako daleč še...« (VI, 46).

»Pomislil le na značaj ljudi okrog sebe, ki moras z njimi živeti. Najboljši človek jih komaj prenaša. Pa kaj pravim? Vsakdo s težavo prenaša samega sebe. V tem mraku, umazanosti, v potoku, ki nosi materijo, čas, gibanje in vso stvar, ne poznaš ničesar, kar bi zaslužilo tvojo skrb in pozornost. Vsaj jaz ne poznam ničesar...« (V, 10).

»Ohi, moja duša, ali boš dobra, priprosta, vedno nespremenljiva, iskrena in odprta, bolj vidljiva očem kakor te lo, ki te skriva? Ali boš končno okusila blaženost, da boš ljubila, ljubila vse ljudi!« (X, 254).

(Dolje prili)

*** Albanska hinavščina.** Vlada Albanije, ki je članica narodov, je opirajoč se na člen 11 pakta o zvezi narodov zahtevala intervencijo sveta zveze narodov, da se obvaruje mir med Albanijsko in kraljevino Jugoslavijo, ki ga ogrožajo gotovi dogodki poslednjih dni. Predsednik sveta zveze narodov je v smislu določb pogodbe sklenil, staviti to vprašanje na dnevni red bodoče seje sveta zveze narodov, ki se sestane v kratkem.

*** Otvoritev irskega parlamenta.** Irski parlament je bil v torek dopoldne ob velikem navdušenju množice odprt. Voditeljem je prirejalo ljudstvo prisrčne manifestacije. De Valera je v svojem govoru izjavil, da se mora vlada pogajati z zunanjo državo le na podlagi priznanja republike. Dejal je, da vlada stoji trdno na tem načelu in da je ves narod pripravljen, zanj umreti, ako bi bilo potrebno.

*** Lloyd George o vrhovnem svetu.** V spodnji zbornici je ministrski predsednik Lloyd George govoril o poslednjem zborovanju vrhovnega sveta. Izjavil je, da je veliko zadovoljstvo povzročilo dejstvo, da je bila h koncu sprejeta resolucija, po kateri zveza ne bo le obstajala, ampak se bo še poglabila. Glede gornješlezijskega vprašanja je dejal Lloyd George, da je v mnogih krogih Francije razširjeno mnenje, da je za varnost Francije izredne važnosti, da se Nemčiji odvzamejo premogovniki in železni rudniki. Po njegovem mnenju je to napaka. Ministrski predsednik je naglašal, da Gornja Slezija nikakor ni poljska pokrajina. Stiri petine prebivalstva so nemške, dasi ravno proti meji krepko pomočane s poljskim življenjem. Razpravljajna med zavezniki so se nanašala na industrijsko ozemlje. Ako pa se to ozemlje motri kot celota, je videti, da predstavlja dejanski nemško večino. Razvoj vse industrije, kapital in tudi prebivalstvo, vse to je nemško in po načelu: Ena mož — en glas mora pripasti to ozemlju Nemcem. Lloyd George je nato izjavil, da domneva, da se svet zveze narodov ne bo skušal baviti s tem problemom, pač pa da bo gornješlezijsko vprašanje izročil odboru juristov ali razsodnikov v odločitve. Popolnoma pravilno bo, da se pred zadevnimi ukrepi Francija, Italija, Japonska in Britanija zavežejo, da bodo priznale odločitve te komisije. Stranke bodo brezdvomno mogle podati svoje izjave pred razsodnim dvorom, ki bo priznan po svetu zveze narodov. O vprašanju se bo razpravljalo na podlagi temeljnih dokumentarnih dokazil in razsodba se bo izrekla na podlagi istih.

Zanimivosti.

Matuzalemi našega veka. V vsaki dobi so živeli ljudje, ki so prekoračili od psalmistov določeno življensko dobo 90 let. Mnogo starejši so že bolj redki, vendar pa lahko posnemamo iz verodostojnih virov, da so živeli tudi ljudje, ki so dosegli 150 let in še več. Med to spadajo Madžar Peter Zoltay, ki je živel 185 let, Anglež Tomaž Parr, s 152 leti in mnogo zamorcev, ki so živeli nad 160 let. Tako starih ljudi sicer danes ni več, vendar pa imamo tudi še v našem veku prave Matuzaleme. Vidi se, da imajo ženske bolj trdo življenje, kakor moški. Najstarejša žena v Nemčiji je Jožefa Eder v okolici Pasave, ki je stara 119 let, kljub temu pa je še vedno mlada in sveža. Najstarejša žena na Angleškem mrs. Lister je pred nekoliko meseci slavila svoj 105. rojstni dan ter je še istega dne prehodila navzlic mrazu in snegu pol ure dolgo pot. V Berlinu je najstarejša Marija Hobarg, ki je nedavno dosegla starost 100 let. Rojena je 20. januarja 1820. leta. Skupno s svojim možem šteje 194 let ter še vedno sama pospravlja po hiši in celo šiva. Razen nje sta v Berlinu še dve 100-letni starki. Znamenita je bila tudi najstarejša Francozinja madame Robineau, ki je umrla l. 1907. Taka starost igra veliko vlogo v zakonu in pri potomcih. Starši teh Matuzalemov so bili vsi zelo stari in značilno je, da taki zakonski tovariši, ki niso v nobenem krvnem sorodstvu, dosežejo prej visoko starost kot oni, ki so v krvnem sorodstvu. Tako je na pr. umrla na Moravskem Ana Berak 123 let stara, a njen mož je dosegel istotako častljivo starost 118 let. Zakonski

par Gallof je postal znamenit vsled tega, da je mož, ki je umrl dva dni za svojo ženo, dosegel ravno isto starost 105 let. Med takimi Matuzalemi so mnogi bolehlavi, da celo abnormalni, a vsi so vzdržljivi, vendar pa so mnogi uživali tudi alkohol in kavo ter kadili. Vsekakor pa so dandanašnji Matuzalemi zelo redki.

Dnevna kronika.

Maribor, 18. avgusta.

— Imenovanje. Za začasnega pomočnika komisarja železniške policije v Mariboru je imenovan pravnik K. Suša.

— Zaročil se je gospod Makso Cepič, uradnik južne železnice z gospodično Marico Novak. Cestitamo!

— Opcijski rok za primorske priseljence je podaljšan. Natančneje se bo še objavilo.

— Svima Srbima i Hrvatima u Mariboru. Naša redakcija htela bi da sastavi tačnu statistiku sve srpsko-hrvatske školske djece u Mariboru, naročito djece osnovnih škola te moli sve Srbije i Hrvate, koji žive stalno ovdje, da ji jave pismeno ali osobno još tekom iduće sedmice, koliko i kakve djece imaju.

— Predavanje. Jutri, dne 19. t. m. predava ob 17. uri v delavnici južne železnice g. docent dr. Ivan Matko o tuberkulozi in sicer v nemškem jeziku na željo onih delavcev, ki zadnjega predavanja v slovenščini niso razumeli.

— Nagla pošta. Prejeli smo: V poslednjem času naša pošta via Gradec—Maribor—Koroško kaj slabo posluje. Pošiljatve oddane v Gradcu 8. VIII. niso došle v Maribor niti 16. VIII. in pošiljatve oddane 4. VIII. tudi še niso došle v koroški del Jugoslavije 16. VIII. — Carinarnica na pošti bi morala od vlaka do vlaka odpravljati pakete; pa recimo, da kateri zaostane za en dan, nikakor pa ne za — štirinajst dni. Tudi sicer je poslovanje čudno; za paket koliranih tiskovin je bilo enkrat treba plačati 30 K, da si so bile uzorec; za podoben paket se pa drugičkrat ni ničesar zahtevalo, kar je bilo tudi pravilno. — Občinstvo prav toplo želi, da bi natančne revizije skrbela za to, da bo carinska ura v Mariboru na pošti hitreje tekla in žila prometnega toka hitreje bila. Prosimo, sicer bomo govorili drugače!

— Napad na šolsko voditeljico pri Sv. Duhu. Od Sv. Duha nad Selnico nam poročajo: V soboto 13. t. m. zvečer je z ozirom na članek »Od severne meje, ki je izšel v eni zadnjih števil »Tabora«, napadla žena nadučitelja nemške šole pri Sv. Duhu, ki je po modri razsodbi razmejitvene komisije ostala pod Avstrijo, tamkajšnjo voditeljico slovenske šole, gđno učiteljico Fanči Novakovo ter jo osuvala in pretepla, tako, da se nahaja gđna učiteljica še vedno v postelji. To je prvi blagoslov nesmiselne meje, ki deli eno in isto vas med dve državi ter tako onemogočuje ocvanje državne meje in morejo Avstriji vsak čas brez ovir svobodno priti na našo stran. To se bo ponavljalo lahko vedno in napad na gđno Novakovo gotovo ne bo ostal osamljen. Radi tega pozivamo mero-dajne kroge, da se ponovno zavzamejo za to, da se Sv. Duh celotno dodeli naši državi. Naše oblasti pa opozarjamo na dejstvo, da je tako važna obmejna postojanka kakor je Sv. Duh popolnoma brez vsake varnostne straže in brez orožništva. Z ozirom na ta napad pa smo prejeli od Sv. Duha še sledeč dopis slovenskih občanov: »K napadu na slovensko učiteljico-voditeljico pri Sv. Duhu, gđno Fanči Novakovo s strani avstrijske surovine in povrh še ženske ji izražamo odkrito sočasje. Slovenskih učiteljev nečemo izpostavljati smrtni nevarnosti. Da se bomo mogli tu prosto gibati prosimo za varnostno stražo! — Slovenski občani.«

— Prodaja železniških vozniških listkov. Da se odpomore velikemu navalu pri kupovanju vozniških listkov pri železniških blaginjah v Zagrebu, Ljubljani in Mariboru, je odredila južna železnica, da bodo odslej na omenjenih treh postajah blaginje odprte ves čas od 7. do 19. ure. Vozni listki se bodo torej lahko kupovali ves čas, predpoldan

pa seveda v prvi vrsti za predpoldanske vlake.

— Občine, ki so imele komunistične župane ali odbornike morajo po naročilu notranjega ministristva pripraviti do 20. septembra vse potrebno za dopolnilne volitve.

— Dva vagona jaje v Dravo. Poročajo nam: Pred par dnevi je tukajšnja veletrgovina z jajei Himmler zvozila v Dravo približno za dva vagona izprženih jajc. Ljudje, ki so videli to smrdljivo ekspedicijo, so se zgražali. Tvrduka je očividno nakupila večje množine jajc in čakala z njimi, da bi se cene dvignile. Vsled hude vročine pa so se vse zaloge izpridile in jih je meni nič tebi nič spravila v Dravo. To je dokaz, kako nekateri ljudje špekulirajo s cenami in hočejo po vsej sili vzdržati sedanje draginje.

— Vsled odloka osrednjega poveljstva kr. državne varn. straže v Ljubljani, se odreja, da ima javnost smatrati od sedaj do nadalje v javni službi stoječega stražnika kot tacega, ako je o-horožen s sabljo in samokresom ter spremljen z rdečo naprsno pleteno veržico s piščalko. Izven službe se gori-imenovana veržica ne bode smela nositi. Naročni traki s številkami odpadejo. Toliko v obvestitev javnosti.

— Vzpostavitev cenilnih komisij za dohodnino za cenilne okraje Maribor, mesto in Maribor, dežela. Razgrnitev volilnih imenikov. Opozarja se na sledeče: 1. Volilne imenike so vpisane po alfabetičnem redu vse dohodnini zavezane osebe, če uživajo vse državljanske in politične pravice, ako jim je dohodnina za l. 1920 predpisana odnosno se jim bo še predpisala, brez uvrstitve v volilne skupine, ker tvorijo vsi davčni zavezanci enega cenilnega okraja le eno volilno skupino. 2. Volilni imeniki bodo razgrnjeni v času od 22. do 29. avgusta t. l. pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru, soba št. 15 ob navadnih uradnih urah. 3. Vpogledati imenike smejo samo dohodnini zavezane osebe dotičnega cenilnega okraja. 4. Voliti bodo smele le osebe, ki so vpisane v imenike, ali ki si vpiš izposljujejo potom reklamacijskega postopanja. 5. Rok za vlaganje reklamacij je določen od 22. do 29. avgusta 1921. 6. Reklamacijo sme vložiti vsak davkoplačevalec le za svojo osebo pri davčnem oblastvu (kolka prosto). 7. Po preteku reklamacijskega roka bodo smeli davčni zavezanci proti primerni legitimaciji v volilne imenike vpogledati še nadalje do 20. septembra 1921, da se jim omogoči izbrati kandidate iz kroga volilnih upravičencev.

— Mestno elektriško podjetje obvešča cenjene odjemalce, da radi snazjenja in popravil ukine v nedeljo 21. avgusta 1921 tok na celotnem omrežju in sicer v času od 5. do 8. ure dopoldne.

— Tatvina. V gostilni Angele Ingo-lič v Linhartovi ulici št. 13 je neznan ljubitelj steklenine odnesel 24 namiznih kozarcev in 4 steklenice po četr lita. Skoda znaša 344 kron.

— Telesna poškodba. Franjo Podgoršek, trgovec na Meljski cesti št. 10 je vsled neprevidnega kolesarenja povozil na državnem mostu petletnega Tončka Bračeka.

— Pri delu ponesrečila. V četrtek ob pol 8. uri zjutraj je prišla 21letna delavka Antonija Schönherr v opekarni v Lajtersperku z desno roko v suškalnico za opeko, ki ji je roko popolnoma zdrobila. Rešilni oddelek ji je podelil prvo pomoč in jo odpeljal v mariborsko javno bolnico.

— Samomor. V sredo, dne 17. t. m. ob 13. uri so našli 78-letnega delavca tuk. plinarne Janeza Weisa obešenega v svoji sobi. Weis je bil že dalje časa otožen in govoril se, da se mu je zmrčilo um. V sredo se je zaklenil v svojo sobo ter se tam obesil. Stanoval je pri svojem zet, nekem železničarju, ki ga je hotel na vsak način oddati v bolnišnico in je baje v obče bil s starcem zelo trdosrčen. To je starca tako razburilo, da si je vzel življenje.

— Z drevesa je padel. Enajstletni Albin Meglič, sin posestnika v Prevaljah je v sredo splezal na drevo, da bi si natrgal sadja. Pri tem se mu je zlomila veja ter je tako nesrečno padel z

drevesa, da si jo zlomil obe roki. Ponesrečenega dečka so prepeljali v Maribor, kjer ga je rešilni oddelek obvezal in prepeljal v tukajšnjo bolnico.

— Kralj Ferdinand zblaznel. „Daily Mail“ poroča, da je bivši bolgarski kralj Ferdinand, ki živi sedaj v Nemčiji, zblaznel.

Sokolstvo.

o Sokolski zlet pri Sv. Trojici v Slov. gor. dne 21. t. m. se vsled žalovanja za kraljem ne vrši ter je preložen na pozneje.

Najnovejša poročila.

Baranjska republika.

Naša vlada in baranjska republika.

LDU Beograd, 17. avg. Včeraj je sprejel ministrski predsednik delegacijo baranjske republike, ki mu je prišla naznaniti proglašenje baranjske republike. Baranjska republika noče okupacije s strani Madžarske in se bo z orožjem v roki borila proti njej. Delegati so prosili, naj vzame naša kraljevina njihovo republiko v varstvo in naj ji da vojaško pomoč. Ministrski predsednik Nikola Pašić je odgovoril, da vprašanje Baranje ni odvisno samo od nas in da bi vsak poizkus, nasilno rešiti to vprašanje, izzval komplikacije ter bi otežkočil pravilno rešitev. Kraljevska vlada je, videča razburjenost prebivalstva Baranje povodom vesti o naši evakuaciji, že zahtevala pri velesilah, naj se evakuacija odgodi in je sedaj na zahtevo delegacije ponovila svoj korak.

Razpokoženje v baranjski republiki.

LDU Pečuh, 17. avgusta. Proglasitev srbsko-madžarske republike v Pečuhu je v vsem okupiranem ozemlju Baranje našla mnogo simpatičnega odziva. Iz Barča, Sikloša, Mohača, Sigetvarja in Vilanija so bile odposlane navdušene resolucije z dobro uspehim zborovanj, na katerih se narod soglasno izraža za republiko. Na zborovanjih je bil sprejet sklep, da se osnujejo obrambne čete in se je izrazila želja, da dobe te čete čimprej orožje, da bi se mogle upreti eventualni invaziji Madžarov.

LDU Pečuh, 17. avgusta. Na nedeljskem zborovanju v Pečuhu je silno mnogo prebivalstva iz Baranje manifestiralo za neomajne vztrajnost pri delu za proglašenje republike. Na vseh zborovanjih je ljudstvo navdušeno pozdravljalo beograjsko vlado, srbsko vojsko in malo entento.

Surovost angleškega polkovnika Goseta.

LDU Pečuh, 17. avgusta. (Pres-biro). Včeraj so imeli zastopniki naših oblasti sestanek s člani antantne komisije, ki bivaajo tukaj radi evakuacije. Zavezniki člani so zahtevali brez ozira na državne in narodne interese in brez ozira na stališče naše vlade glede evakuacije, da se mora takoj pričeti evakuacija in končati do 20. avgusta. Angleški polkovnik Goset, kateremu sta poveljnik naše posadke polkovnik Gjorgjevič in veliki župan vladni komisar izjavila, da se evakuacija ne more pričeti, preden od svoje vlade nista dobila še nadaljnjih povelj glede evakuacije in njenega roka, je izjavil javno, da bodo prišli Madžari do 20. avgusta, naj se potem ozemlje evakuira ali ne.

LDU Pečuh, 17. avgusta. (Pres-biro). Člani medzavezniske komisije vodijo razgovore z dotičnimi madžarskimi krogi v Pečuhu, ki so blizu Horthyjevce. Polkovnik Goset je izjavil Madžarom, da je Srbe pregнал že dvakrat s Koroškega in da jih bo izgnal tudi tukaj. V srbskih krogih vlada prepričanje, da bo morala naša vlada ukreniti energične korake, da se preneha razburjanje razpokoženja prebivalstva potem takih izjav.

LDU Budimpešta, 17. avgusta. (Radio Zagreb-Grč.) Beograjska vlada je že pred kratkim odposlala navodila o evakuaciji Baranje. Vojaški poveljniki v Pečuhu pa doslej še ni dobili brzojav. Radi tega se polkovnik Gjorgjevič ni mogel konkretno pogajati s predsednikom komisije o evakuaciji.

Sport.

Concordia (Zagreb) : 1. SSK Maribor 9 : 2 (5 : 2). V nedeljo 14. t. m. je tekmoval z „Mariborom“ zagrebški prvorazredni klub „Concordia“, ki predstavlja z „Gradjanskim“ in „Haškom“ reprezentančni nogometni sport naše države. Točno ob 17. uri je začel „Maribor“ z lepim prodorom na desno igro. Nagli prodor „Maribora“ je Concordijaše presenetil. Igra se je vzdrževala na polju Zagrebčanov, dokler ni doseglo desno krilo po naglem napadu prvi goal za „Maribor“ in s tem vodstvo. V krasnem izpadu pa jo je nato izenačila „Concordia“ še tisto minuto. Tedaj je prevladovala „Concordia“. „Maribor“ je izpadel redkeje in slabše, posebno pa, ker je odpovedovalo levo krilo. „Concordia“ je dosegla drugi in kmalu nato tretji goal. „Maribor“ se je zopet nevarno približeval po desni napadalni strani nasprotnikovim vrtom — ugodno priliko je dal Fridan v roke Cezarecu. Po protinapadu „Concordije“, ki je končal v autu, je zopet napadel „Maribor“. Vrtar Cezarec ni odbil in desna zveza je dosegla drugi goal za „Maribor“. Zagrebčani so zopet pošiljali žogo po desnem krilu v obrambno polje „Maribora“ ter se zopet ustalili pred vrati črnih. Dosegli so 4. in 5. goal še v prvem polčasu. V drugem polčasu se je po začetnih navalih „Maribora“ pokazala popolna premoč „Concordije“. Concordijaši so vpletavali v igro vedno večjo tehnično popolnost in fineso, tako, da so zamogli „Maribor“ za dalje časa okleniti. V tem so dosegli 6. 7. 8. in 9. goal. „Mariborov“ goalman Glazer se v tem pritisku na njegova vrata zopet ni preveč potrudil (7. in 8. goal!). Proti koncu se je „Maribor“ zopet povzpeli ter lepo napadal, dokler ni prekinila igro piščalka sodnika. Tako je končal prvi dan gostovanja „Concordije“, ki je pokazala, da imamo tudi v naši državi dovršeni nogometni sport, ki se je že uspešno boril z evropskimi nasprotniki. „Concordia“ je postavila fizično našemu moštvu nadmočne igralce nasproti, ki so od prvega do zadnjega izvrstni tehničarji. Goji zelo hitro igro s dolgimi pasi ter forsira vse napade po bojevitih in hitrih krilih, ki v pravem trenutku žogo predajo osrednim napadalcem. Moštvo ima veliko prodorno silo ter predstavlja v vsem enotno bitje. Med igralci smo imeli priliko opaziti naše slavne internacionalce, ki so že tolikokrat uspešno branili barve Jugoslavije napram tujim narodom. Izvanredno so se udeleževali posebno Dubravčić, Cervený, Paškoan, Pažur I., Pažur II. in vrtar Cezarec, četudi smo prepričani, da zamorejo ob boljših priložnostih še vse več. Moštvo je zapustilo med občinstvom v Mariboru najboljši utis ter je posebno ugodno uplivala njihova fairnesa v igri vključno fizično veliki nadmoči vseh posameznikov. Vodstvo 1. SSK „Maribor“ si pa zasluži vse priznanje, da se mu je posrečilo dobiti v naš Maribor tako odličnega zastopnika jugoslovensk. sporta. Sodnik g. kapetan Vladimir Supit je vodil igro povoljno. Občinstva je bilo okoli 1000.

Concordia (Zagreb) : Sportvereinigung „Rapid“ 6 : 1 (0 : 1). „Concordia“ je igrala slabše kot prvi dan. Odpovedalo je posebno drugače izvrstno desno krilo. „Rapid“ je po zelo bojevitim nastopu vodil polčas 1 : 0. Drugi polčas je pa imela absolutno premoč „Concordia“. Deževno vreme je oviralo razvoj tekmovalja. Sodnik g. Suput. Občinstva je bilo tudi nad 1000.

O naši sportni literaturi. Zadnje številke slov. sportnega lista „Sport“, ki izhaja tedensko v Ljubljani so me napeljele k temu, da se obrnem na uredništvo imenovanega lista z nekaterimi prošnjami in željami. Oprema, papir in tisk našega sportnega lista je gotovo ena najboljših od vseh jugosl. sportnih listov. Zato pa vsebina ne odgovarja tej krasni zunanji opremi in je zelo površna in pomanjkljiva. O kakih člankih strokovne vsebine v zadnjem času ni govora. Zato pa napolnijo v zadnjem času cele strani tega sportnega lista razpisi raznih tekem, dirk itd. Po mojem mnenju bi spadali taki razpisi na platnice, posebno že zato, ker obsega ta naša sportna revija le osem omejenih strani. Drugače bi bilo, če bi imeli mi revijo z obsegom nemškega sportnega lista „Sport in

Bilde“. V slučaju, da bi na platnicah res ne bilo mogoče objaviti razpisov, odločiti bi se moralo uredništvo dati listu prilogo iz navadnega papirja, ali objaviti razpise v kar najmanjšem tisku na zadnji strani. Nikakor pa ne gre, da bi napolnjevali taki razpisi cele kolone, da celo cele strani našega sportnega tednika. — Tudi glede slik bi priporočal uredništvu več paznje in izbire. Slike z olimpijade so bile izvrstne, medtem ko so naše premalo skrbno izdelane, vsaj nekatere. Fotografiamaterji naj se nekoliko bolj potrudijo, da dobe res dovršene slike, ki omogočajo čitatelju spoznati njihovo popolno vrednost. Napačno je tudi objavljati slike-portrete čelga ilirijanskega moštva. Zakaj to? Nič ne bi imeli proti temu, da bi se objavljali tupatum portreti res priznanih sportnikov vseh klubov, nikakor pa ne gre, da se postopoma pri tem z neko gotovo protekcijo. Štajerski sportni klubi so bili našemu „Sportu“ vedno nekaki pastorki. — „Sport“ je glasilo L. N. P., Sportne zveze, olimpijskega pododpora, a ne moreda glasilo kakšnega prvorazrednega ljubljanskega sportnega kluba. — V drobni vesteh raznih panog čitamo pač mnogo o Franciji, Angliji, Ameriki, veliko premalo pa o naših sosedih, Čehih, Nemcih, Italijanih in Ogrih. To so glavne želje, ki me navdajajo, bilo bi jih še mnogo, ki niso neizvršljive. Treba je le dobre volje, nekaj objektivnega dela in predvsem — strokovnega uredništva, ki ga naš „Sport“ močno pogreša. — an.

Gospodarstvo.

Češki glas o naši trgovini.

„Prager Presse“ piše v eni zadnjih števil: Zavzeti v Jugoslaviji trdno stališče ni tako enostaven problem. — Največja težava je ta, da so naši eksporterji omejeni izključno le na tamošnje trgovce. Trgovski stan je v Jugoslaviji v primeru z drugimi poklici jako majhen in obstoja iz dveh skupin: prva se drži strogo realnih principov, druga pa skuša čim bolj izrabiti konjunkturo, da doseže tem večji dobiček. Splošna gospodarska kriza na zapadu je pripomogla, da je že itak sama na sebi dobra pozicija jugoslovenskih trgovcev dosegla napram eksporterjem nekako superioriteto. Jugoslovenski trgovci čaka na ponude ter je precej rezerviran. Oni importerji seveda, ki so že prej imeli zveze z jugoslovenskimi trgovci, imajo lažje stališče. Iz tega je tudi razumljivo, da obvladujejo jugoslovenski trg v prvi vrsti dunajske tvrdke. Dunajsko blago se povsod išče, pred vsem radi tega, ker je okusu najprimernejše, kar se o drugem blagu ne more trditi. Večina je zadovoljna z manjvrednim blagom, samo da je le na zunan enako dražjemu in boljšemu. — Naši trgovci delajo predvsem ta pogrešek, da sicer nudijo solidno blago, ne računajo pa z okusom odjemalcev. Seveda so tudi slučajni, da tudi slabo blago ni primerno okusu občinstva. Da naše blago v Jugoslaviji ne najde primerne upoštevanja, ni krivda naših eksporterjev, ampak jugoslovenskih trgovcev. Ti so v času hausse nakopičili v spekulacijski nameri raznovrstno blago, neglede na njega kakovost. Mesto da bi bili v času krize prodajali dobro blago malo ceneje, so v tem času ponujali le ničvredno, dobro blago pa so obdržali v zalogah. Vsled tega se v zadnjem času vedno bolj množijo pritožbe o slabi kakovosti blaga. Pripomniti moramo, da se naši (češkoslovaški) konzulati, posebno oni v Splitu, trudijo, da čuvajo dober glas našega blaga, kar najbolj podpirajo vzorčni sejmi. To sicer pomembno delo naših konzulatov pa nikakor ne zadostuje. Naši eksporterji se morajo sami pobrigati, osebno obiskati tamošnje trgovce in jih na licu mesta seznaniti z našim blagom. Te zveze pa bi se najlažje dosegle, če bi na važnejših komercialnih mestih v Jugoslaviji imeli svoje zastopnike, ker bi na ta način ob enem preprečili mahinacije nerealnih trgovcev, ki škodujejo našemu blagu na glas. Samo tedaj, če bodo eksporterji podpirali prizadevanje konzulatov, bo našemu trgovskemu svetu mogoče, pridobiti Jugoslavijo med svoje stalne odjemalce.

g Nova poljedelska šola. Ministrski svet je v eni svojih zadnjih sej sklenil, da se osnuje v Aleksincu nižja poljedelska šola.

g Dohodki carine meseca julija znašajo 48.936.415 dinarjev, in sicer od uvoza 39.206.804 dinarje in izvoza 9.729.611 dinarjev.

g Prepovedan izvoz krmil. Začasni finančni komite je na svoji seji dne 11. t. m. sklenil, da je zabranjen izvoz krmil za živino in sicer: Vse vrste sena in slame, zdrob, otrobi, melasa, repa vsa ke vrste, suha in sveža, repni olupki, ki se dobivajo pri fabricaciji sladkorja ter odpadki pri čiščenju žita. Izvzete od tega so samo one količine, ki so bile pred razglasitvijo te prepovedi že natovorjene. Tovorjenje je dopustno nadalje še v slučaju, da je bil vagon ozioroma vlačilec pred razglasitvijo že natopol natovorjen. Prepoved stopi takoj v veljavo.

g Carine prost izvoz moke. Ministrstvo za trgovino in industrijo je zahtevalo, da se dovoli carine prost izvoz vseh vrst zdroba.

g Živinski vagoni. V tej tropični vročini je živinskim trgovcem skoraj nemogoče prevažati živino po železnici, ker našim železnicam primanjkuje živinskih vagonov. Nekatere železnice imajo specialne vagona za govedo in svinje, kateri so opremljeni s koriti za vodo, ter so dovolj zračni, tako, da se tudi v največji vročini lahko prevažajo živina na daljših progah. Te vrste vagonov pa imajo naše železnice v tako neznatnem številu, da ne morejo kriti niti deseti del potrebe. Vsled tega so živinski trgovci primorani, da natovarajo živino v navadne zaprte vagona, ki se drugače uporabljajo navadno samo za prevoz blaga. Ti vagoni imajo, kakor znano, zelo mala okna, ki ne omogočajo dovoljni pristop svežega zraka, vsled česar se živina pri sedenju vročini zaduši in pogine, kar povzroča trgovcem velikansko škodo. To je eden glavnih vzrokov, na katerem trpi naša trgovina z živino; niti za notranji promet z živino nimamo dovolj živinskih vagonov, tem manje za izvoz, za kar bi potrebovali najmanj tisoč specialnih vagonov. Brez teh pa izvoz naše živine ne more imeti uspeha niti na dunajskem, tem manje še na bolj oddaljenih tržiščih. Zato je nujno potrebno, da se nerabni živinski vagoni nemudoma popravijo in vozniki park v tem pogledu kolikor mogoče izpopolni, tako da bo

potrebno število živinskih vagonov vedno na razpolago.

g Dobrovoljna banka v Pragi. Pred kratkim je začela poslovati v Pragi banka češkoslovaških legionarjev, ki je bila osnovana v Sibiriji leta 1919. — Banko je osnovalo 30.000 češkoslovaških častnikov in vojakov, z začetnim kapitalom 14 milijonov frankov. Banka je poslovala že v Sibiriji ter ima sedaj 100 milijonov č. kron domačega in 50 milijonov inozemskega kapitala.

g Žetev v Avstriji. Žetev v Avstriji je nad vse pričakovanje ugodno izpadla ter je nadmašila lansko žetev za 60 do 100 odstotkov v vseh vrstah žita.

g Prosta žitna trgovina v Romuniji. Romunski ministrski svet je ukinil prejšnje sklepe o državnem monopolu za trgovino z žitom in določitev maksimalnih cen ter sklenil, da je trgovina z vsemi žitnimi vrstami popolnoma svobodna.

g Industrijska kriza na Češkem traja dalje. Myslovičke železnice so odpustile 5.000 delavcev ter se računala še z nadaljnjim odpustom. Tudi praško društvo za železniško industrijo je znatno reduciralo svoj obrat in odpustilo več tisoč delavcev. Znižanje obrata poedin. industrijskih panog je na dnevnem redu.

g Promet novčanic v Avstriji je znašal koncem julija glasom izkaza avstroogrske banke 54 milijard, ter je v zadnjem tednu narasel za 3 milijarde. Na Madžarskem se je promet v zadnjem tednu zmanjšal za 2 milijardi ter znašal 15.7 milijard.

g Posledice izvozne carine. Meškanska vlada je uvedla izvozno carino na petroleje. Kakor hitro je ta zakon 1. julijem stopil v veljavo, je izvoz petroleja popolnoma prenehal in se Meškanci v svojem petroleju lahko kopajo.

g Največja francoska trgovska ladja. Te dni je odplula iz Havre v New York največja francoska trgovska ladja „Pariz“. „Pariz“ pluje 23 milj na uro ter ima prostora za 563 potnikov I. razreda, 460 drugega in 1118 potnikov tretjega razreda. Iz Havre v New York rabi samo pet in pol dni.

Ne pozabi naročnine!

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Čokolada

Kohler
Nestle
Pischinger
Talmone
Schmidt

Kakao

Gala Peter
Van Houten
Amerikanski

P. ERZIN

10-9 Maribor 1037
Gospodarska ulica 28.
En gros. En detal.

Mala oznanila.

Iščem viničarja z 4 do 5 delavnimi močmi. Oskrbništvo Pacht, Zg. Kungota. 1176 3-2

I. Marib. bioskop išče biljetera po možnosti oženjenega, zmožnega slov. in nemškega jezika. 1185 2-2

Par konjev, konj in kobila, za srednje težko vprego, po zmerni ceni na prodaj. Naslov v upravi. 1174 4-2

Trgovino blizu postaje, ali 3 do 4 postaji oddaljena od mesta, tudi s posestvom, se vzame v najem. Naslov pove upravnistvo. 1181 2-2

Kupujem vsako množino 7/10 butelj. Gjurjo pl. Valjak. 1193 3-1

Jetika! Znani specialista za pljučne bolezni dr. Pečnik ordinira vsak torek in petek od 14. do 16. ure v Mariboru, Razlagova ulica št. 21, I. nadstropje. 1046

Koza, dajo dnevno 2 l mleka se proda. Puškinova ulica 6. 1194

Lep voziček (Brenabor), platen zibelka, platen garnitur za verando, 3 foteli, klop, miza in 3 m'le stole, se proda. Frankopanova ul. 37/1. 1192 2-1

Umivalnik z mramornato ploščo, se proda. Cvetlična ul. 31. 1191

Otroški voziček se proda. Krekova ul. 18, dvorišče. 1190

Peč, več vrat, okna, blagajna in deske, se proda. Poizve se v kavarni „Jadrana“. 1188 2-1

Sivilja prevzame vsakovrstna dela po najnižjih cenah na dom, tudi žensko in moško perilo. Krekova ul. 18, dvorišče. 1189 2-1

Proda se več lesenih zabojev, Marib. tiskarna d. d.

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča.

Nova trgovina

Miloš Oset, Maribor

ALEKSANDROVA GESTA ŠTEV. 45, nasproti glavega kolodvora
priporoča raznovrstno specializirano in kolonialno blago ter
deležne pridelke. — Prosi cenjeno občinstvo za obilen obisk.
Postrežba točna in solidna.